

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH LẠNG SƠN
TRƯỜNG CAO ĐẲNG LẠNG SƠN

BẢN MÔ TẢ SÁNG KIẾN

**Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc
ở Trường TH&THCS Lê Quý Đôn**

Lĩnh vực sáng kiến: Giáo dục âm nhạc

Tác giả: Hoàng Ngọc Anh Thơ

Trình độ chuyên môn: Thạc sĩ

Chức vụ: Trưởng bộ môn Âm nhạc – Mỹ thuật

Nơi công tác: Khoa Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch, Trường Cao đẳng
Lạng Sơn

Điện thoại liên hệ: 0939 396 396

Địa chỉ thư điện tử: anhthomusic82@gmail.com

Đề nghị công nhận sáng kiến cấp: CSTĐ cơ sở

	MỤC LỤC	Trang
	Tóm tắt sáng kiến	2
	Danh mục bảng, biểu đồ, ảnh	3
I.	MỞ ĐẦU	4
1.	Lí do chọn sáng kiến	4
2.	Mục tiêu của sáng kiến	4
3.	Phạm vi của sáng kiến	4
II.	CƠ SỞ LÝ LUẬN, CƠ SỞ THỰC TIỄN	5
1.	Cơ sở lý luận	5
2.	Cơ sở thực tiễn	7
III.	NỘI DUNG SÁNG KIẾN	11
1.	Nội dung và những kết quả nghiên cứu	11
1.1.	Nội dung giải pháp	9
1.2.	Phương pháp nghiên cứu	23
1.3.	Áp dụng trong thực tiễn	23
1.4.	Tổ chức thực hiện, theo dõi và đánh giá hiệu quả sáng kiến	25
1.5.	Kết quả đạt được	26
2.	Đánh giá kết quả thu được	27
2.1.	Tính mới, tính sáng tạo	27
2.2.	Khả năng áp dụng và mang lại lợi ích thiết thực của sáng kiến	29
IV.	KẾT LUẬN	32
	TÀI LIỆU THAM KHẢO	34

TÓM TẮT SÁNG KIẾN

Sáng kiến tập trung nghiên cứu và xây dựng giải pháp đặt lời ca phù hợp cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3, nhằm nâng cao hiệu quả dạy học môn Âm nhạc ở bậc tiểu học. Thực tế cho thấy, nhiều học sinh gặp khó khăn khi học đọc nhạc thuần ký hiệu, dẫn đến tâm lý e ngại, thiếu hứng thú và khả năng ghi nhớ giai điệu chưa cao.

Giải pháp đặt lời cho bài đọc nhạc giúp học sinh dễ tiếp cận cao độ - trường độ thông qua ngôn ngữ quen thuộc, tăng hứng thú học tập, hỗ trợ phát triển năng lực âm nhạc, ngôn ngữ và cảm thụ thẩm mỹ. Sáng kiến đang được áp dụng thử nghiệm trong giảng dạy Âm nhạc lớp 2 và lớp 3 tại Trường Tiểu học và THCS Lê Quý Đôn nhằm nâng cao chất lượng học tập môn Âm nhạc, thúc đẩy học sinh tích cực tham gia, hát và đọc nhạc chính xác hơn.

Việc áp dụng sáng kiến mang lại lợi ích xã hội thiết thực, góp phần đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao chất lượng giáo dục nghệ thuật trong nhà trường phổ thông, không phát sinh chi phí đáng kể.

DANH MỤC BẢNG, BIỂU ĐỒ, ẢNH

STT	Tên	Nội dung	Trang
1	Bảng 1	<i>Bảng kết quả giữa học kỳ 2 năm học 2024 - 2025</i>	8
2	Bảng 2	<i>Bảng kết quả sau khi áp dụng sáng kiến (giữa học kỳ 2 năm học 2025 – 2026)</i>	26
3	Biểu 1	<i>Biểu đồ so sánh kết quả trước và sau khi áp dụng sáng kiến</i>	26
4	Bảng 3	<i>Bảng so sánh với cách dạy truyền thống</i>	27
5	Hình 1	<i>Học sinh tiểu học Lê Quý Đôn trong giờ học Âm nhạc với nội dung Đọc nhạc</i>	32

I – MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn sáng kiến

Trong chương trình Âm nhạc hiện hành, nội dung dạy học được xây dựng theo định hướng phát triển năng lực, tạo điều kiện cho học sinh được tiếp cận âm nhạc từ sớm thông qua các hoạt động hát, nghe nhạc, đọc nhạc và vận động. Các bài đọc nhạc được thiết kế ngắn gọn, giai điệu đơn giản, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi tiểu học, góp phần giúp học sinh bước đầu làm quen với ký hiệu âm nhạc và hình thành kỹ năng đọc nhạc cơ bản.

Tuy nhiên, thực tế giảng dạy cho thấy học sinh lớp 2 và lớp 3 còn hạn chế về khả năng tư duy trừu tượng nên gặp nhiều khó khăn khi đọc ký hiệu âm nhạc thuần túy. Việc học đọc nhạc không lời dễ gây cảm giác khô khan, nhàm chán, khiến học sinh khó ghi nhớ giai điệu và tiết tấu. Bên cạnh đó, một bộ phận học sinh còn học tập thụ động, thiếu tự tin khi thể hiện bài đọc nhạc trước tập thể.

Xuất phát từ thực trạng trên, việc đặt lời cho các bài đọc nhạc là hết sức cần thiết, nhằm giúp học sinh tiếp cận kiến thức âm nhạc một cách tự nhiên, sinh động thông qua ngôn ngữ quen thuộc, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi, từ đó nâng cao hứng thú và hiệu quả học tập môn Âm nhạc.

2. Mục tiêu của sáng kiến

Mục tiêu của sáng kiến là xây dựng một hệ thống lời ca phù hợp với đặc điểm giai điệu, tiết tấu và nội dung giáo dục của các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3, giúp học sinh dễ dàng tiếp cận và ghi nhớ kiến thức âm nhạc. Thông qua việc áp dụng lời ca vào giảng dạy, sáng kiến hướng tới nâng cao chất lượng dạy học nội dung đọc nhạc trong môn Âm nhạc, góp phần cải thiện hiệu quả tiếp thu kiến thức của học sinh. Đồng thời, sáng kiến còn nhằm tăng cường hứng thú học tập, phát huy tính tích cực, chủ động và bồi dưỡng sự tự tin cho học sinh khi tham gia các hoạt động âm nhạc trong nhà trường.

3. Phạm vi của sáng kiến

- Đối tượng nghiên cứu: Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc ở Trường TH&THCS Lê Quý Đôn.

- Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 9 năm 2025 đến tháng 4 năm 2026. Sáng kiến được áp dụng lần đầu trong năm học 2025 – 2026.

II – CƠ SỞ LÝ LUẬN, CƠ SỞ THỰC TIỄN

1. Cơ sở lý luận

1.1. Một số văn bản liên quan

Sáng kiến được xây dựng trên quan điểm đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh - một trong những định hướng cốt lõi của giáo dục Việt Nam hiện nay. Theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 (ban hành kèm theo *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo*), mục tiêu giáo dục không chỉ dừng lại ở việc trang bị kiến thức mà còn hướng tới hình thành và phát triển toàn diện phẩm chất, năng lực người học. Trong đó nhấn mạnh: “Giáo dục phải chuyển mạnh từ trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực người học.” Đồng thời, chương trình cũng khẳng định vai trò trung tâm của học sinh trong quá trình dạy học: “Người học là chủ thể của hoạt động học tập; giáo viên là người tổ chức, hướng dẫn, hỗ trợ.”

Đối với môn Âm nhạc ở tiểu học, nội dung chương trình được thiết kế theo hướng phát triển năng lực âm nhạc thông qua các hoạt động trải nghiệm như hát, nghe nhạc, vận động theo nhạc và cảm thụ âm nhạc. Điều này được thể hiện rõ trong Chương trình môn Âm nhạc (thuộc CTGDPT 2018): “Giáo dục âm nhạc nhằm hình thành và phát triển năng lực âm nhạc thông qua các hoạt động thực hành, trải nghiệm và sáng tạo.”

Bên cạnh đó, cơ sở lý luận của sáng kiến còn dựa trên quan điểm của lý luận dạy học hiện đại. Theo các nghiên cứu về giáo dục học, việc học tập sẽ đạt hiệu quả cao hơn khi học sinh được tham gia vào các hoạt động mang tính trải nghiệm, gắn với cảm xúc và thực tiễn. Quan điểm này phù hợp với định hướng dạy học tích cực, lấy người học làm trung tâm, trong đó nhấn mạnh việc:

- Tăng cường sự tham gia chủ động của học sinh
- Gắn nội dung học tập với trải nghiệm thực tế

- Phát huy cảm xúc, hứng thú trong học tập

Ngoài ra, các văn bản chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng nhấn mạnh yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra đánh giá. Cụ thể, tại *Công văn số 5555/BGDDT-GDTrH năm 2014* về đổi mới sinh hoạt chuyên môn và phương pháp dạy học đã nêu rõ: “Tổ chức dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh; chú trọng hoạt động học, cách học của học sinh.”

Đồng thời, trong *Thông tư số 27/2020/TT-BGDDT về đánh giá học sinh tiểu học*, Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng khẳng định: “Đánh giá vì sự tiến bộ của học sinh; coi trọng việc động viên, khuyến khích sự cố gắng trong học tập, rèn luyện.”

Như vậy, việc vận dụng linh hoạt các hình thức tổ chức dạy học nhằm tạo hứng thú, phát huy tính tích cực của học sinh là yêu cầu tất yếu. Trong bối cảnh đó, giải pháp đặt lời cho các bài đọc nhạc không chỉ giúp học sinh dễ tiếp cận nội dung, mà còn tạo điều kiện để các em học tập thông qua trải nghiệm âm nhạc một cách tự nhiên, sinh động và hiệu quả hơn.

Từ những cơ sở lý luận và định hướng nêu trên, có thể khẳng định rằng việc đề xuất và áp dụng giải pháp này là hoàn toàn phù hợp với yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay, góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Âm nhạc ở tiểu học.

1.2. Một vài đặc điểm của học sinh lớp 2, lớp 3

1.2.1. Đặc điểm tâm sinh lý

Học sinh lớp 2 và 3 thường vào khoảng 7-9 tuổi và được xem như giai đoạn giáo dục quan trọng. Trong độ tuổi này, học sinh thường có khả năng tiếp thu kiến thức bài học rất nhanh. Các kiến thức, kỹ năng xã hội cũng dần hoàn thiện. Lúc này tri giác phát triển nhanh và dần hoàn thiện, trí nhớ và khả năng ghi nhớ có sự tiến bộ rõ rệt, tư duy phát triển, trí tưởng tượng cũng trở nên phong phú hơn, tư duy trừu tượng và khả năng khái quát vấn đề dần hoàn thiện, khả năng ngôn ngữ phát triển hơn hẳn so với giai đoạn trước.

1.2.2. Đặc điểm âm nhạc

Ở lứa tuổi này, tai nghe các em khá tinh, tay chân mềm mại thuận lợi cho làm các động tác múa, vận động theo nhạc. Tuy nhiên, sự hứng thú, năng lực tiếp

thu và hoạt động âm nhạc của các em trong cùng một lớp không hoàn toàn giống nhau. Cũng như các lứa tuổi khác ở cấp học tiểu học, ca hát là một nhu cầu không thể thiếu được đối với các em học sinh lớp 2 và lớp 3.

Về giọng hát: Bộ phận phát thanh phát triển còn chậm, dung lượng không khí chứa trong phổi của các em nam và nữ tương đương nhau. Tầm cỡ giọng hát các em nam và nữ gần giống nhau.

Về khả năng đọc nhạc: Học sinh lớp 2 và lớp 3 có khả năng đọc nhạc ở mức độ cơ bản và đang trong giai đoạn hình thành tư duy âm nhạc ban đầu. Học sinh lớp 2 thường nhận biết nốt nhạc còn mang tính trực quan, đọc nhạc chậm và phụ thuộc nhiều vào sự hướng dẫn của giáo viên. Các em cảm nhận tiết tấu tốt hơn cao độ và dễ hứng thú với các hoạt động học tập kết hợp trò chơi, vận động. Sang lớp 3, khả năng đọc nhạc của học sinh đã có sự tiến bộ rõ rệt; các em ghi nhớ vị trí nốt nhạc tốt hơn, biết phân biệt cao độ và trường độ tương đối chính xác, đồng thời có thể đọc nhạc theo nhóm và giữ nhịp ổn định hơn. Tuy nhiên, học sinh ở lứa tuổi này vẫn gặp khó khăn với những tiết tấu hoặc ký hiệu âm nhạc phức tạp, vì vậy cần được luyện tập thường xuyên bằng các hình thức học tập sinh động, trực quan và phù hợp với tâm lý lứa tuổi.

2. Cơ sở thực tiễn

2.1. Về cơ sở vật chất, đội ngũ giáo viên giảng dạy môn học và kết quả học tập giữa học kỳ 2 môn Âm nhạc, năm học 2025 – 2026

Ngay từ khi mới thành lập vào năm 2019, Trường TH&THCS Lê Quý Đôn được trang bị đầy đủ về cơ sở vật chất phục vụ cho bộ môn Âm nhạc.

Về phòng học: 01 phòng học âm nhạc riêng biệt được trang bị máy chiếu. Ngoài ra, nhà trường còn được trang bị đầy đủ các nhạc cụ cần thiết và thiết yếu phục vụ cho việc dạy và học bộ môn Âm nhạc: 02 đàn CASIO, các bộ nhạc cụ gõ: thanh phách, song loan, tambourine, triangle, trống con; Các phòng học văn hóa được xây dựng sạch đẹp, gọn gàng và đều được trang bị máy chiếu, mạng internet và điều hòa hai chiều, tủ đựng của giáo viên và tủ đựng đồ dùng học tập cá nhân của học sinh.

Về đội ngũ giáo viên giảng dạy môn Âm nhạc khối Tiểu học: Hiện nay, khối tiểu học có 02 giáo viên, là giảng viên thuộc Khoa Văn hóa Nghệ thuật và Du lịch được nhà trường chọn lựa và phân công giảng dạy.

Về kết quả học tập giữa học kỳ 2 môn Âm nhạc, năm học 2024 – 2025 khi chưa áp dụng sáng kiến:

STT	Khối lớp	Tổng số học sinh	Hoàn thành tốt	Hoàn thành	Không hoàn thành
1	2	75	72 (96%)	3 (4%)	0
2	3	77	72 (94%)	5 (6%)	0

Bảng 1. Bảng kết quả giữa học kỳ 2 năm học 2024 – 2025

2.3. Hạn chế và nguyên nhân

- Năm học 2024 – 2025, giáo viên giảng dạy nhiều lớp, nhiều hệ đào tạo khác nhau trong Trường Cao đẳng Sư phạm nên có nhiều sự chi phối về công việc, hồ sơ sổ sách, giáo án giảng dạy.

- Học sinh lứa tuổi tiểu học, đặc biệt là học sinh lớp 2 và lớp 3 do bản tính hiếu động, nhiều khi chưa tập trung vào bài học.

Qua khảo sát thực tế quá trình giảng dạy môn Âm nhạc tại Trường Tiểu học và THCS Lê Quý Đôn cho thấy, học sinh có xu hướng tiếp thu nội dung đọc nhạc hiệu quả hơn khi các bài đọc nhạc được gắn với lời ca minh họa. Việc kết hợp lời ca giúp các em dễ ghi nhớ giai điệu, tiết tấu, đồng thời tạo hứng thú và tăng khả năng cảm thụ âm nhạc trong quá trình học tập.

Trong quá trình giảng dạy, giáo viên đã tạo điều kiện để học sinh phát huy sự sáng tạo trong việc đặt lời cho các bài đọc nhạc. Tuy nhiên, do học sinh còn nhỏ, khả năng tự đặt lời còn hạn chế, đồng thời thời lượng môn Âm nhạc chỉ có 1 tiết/tuần nên khó đáp ứng đầy đủ yêu cầu chuyên môn. Vì vậy, trong thực tế giảng dạy, giáo viên thường chủ động đặt lời cho các bài đọc nhạc nhằm đảm bảo tính chính xác và hiệu quả chuyên môn.

Những hạn chế này đặt ra yêu cầu cần có một giải pháp dạy học mang tính hệ thống, khoa học và phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi học sinh tiểu học, nhằm nâng cao chất lượng dạy học nội dung đọc nhạc trong môn Âm nhạc.

Có thể đánh giá về thực trạng dạy học môn Âm nhạc, cụ thể là nội dung Đọc nhạc tại Trường TH&THCS Lê Quý Đôn như sau:

Trong chương trình môn Âm nhạc tiểu học theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, nội dung đọc nhạc có vai trò quan trọng trong việc hình thành năng lực âm nhạc cho học sinh. Tuy nhiên, qua thực tế giảng dạy tại Trường TH&THCS Lê Quý Đôn cho thấy việc dạy và học nội dung đọc nhạc ở lớp 2 và lớp 3 vẫn còn một số khó khăn nhất định.

Thứ nhất, học sinh lớp 2 và lớp 3 còn ở độ tuổi nhỏ, tư duy trực quan hình tượng chiếm ưu thế, khả năng tiếp cận các ký hiệu âm nhạc mang tính trừu tượng còn hạn chế. Khi học đọc nhạc bằng tên nốt đơn thuần, nhiều học sinh gặp khó khăn trong việc ghi nhớ cao độ, trường độ và tiết tấu.

Thứ hai, các bài đọc nhạc trong sách giáo khoa được xây dựng dưới dạng giai điệu không lời. Mặc dù phù hợp với yêu cầu chuyên môn âm nhạc, nhưng đối với học sinh tiểu học, việc đọc nhạc không gắn với ngôn ngữ và hình ảnh cụ thể thường tạo cảm giác khô khan, khó nhớ và thiếu hấp dẫn.

Thứ ba, trong quá trình giảng dạy, giáo viên nhận thấy nhiều học sinh có tâm lý e ngại khi thực hiện các bài đọc nhạc trước tập thể. Một số em chưa mạnh dạn tham gia hoạt động học tập, khả năng tập trung chưa cao, dẫn đến hiệu quả tiếp thu kiến thức chưa đồng đều giữa các đối tượng học sinh.

Thứ tư, thời lượng môn Âm nhạc chỉ có 01 tiết/tuần nên việc dành nhiều thời gian để luyện tập đọc nhạc theo phương pháp truyền thống gặp không ít khó khăn. Trong khi đó, yêu cầu của chương trình mới đòi hỏi học sinh phải phát triển năng lực âm nhạc thông qua các hoạt động trải nghiệm, thực hành và sáng tạo.

Qua quan sát thực tế các giờ học, giáo viên nhận thấy khi bài đọc nhạc được ghép với lời ca hoặc nội dung gần gũi với cuộc sống, học sinh thường tiếp thu nhanh hơn, nhớ bài lâu hơn và hứng thú hơn trong học tập. Tuy nhiên, hiện nay chưa có tài liệu hướng dẫn hoặc hệ thống lời ca phù hợp dành cho các bài đọc nhạc trong chương trình Âm nhạc lớp 2 và lớp 3.

Xuất phát từ những khó khăn trong thực tế giảng dạy, bản thân giáo viên mong muốn tìm ra một giải pháp phù hợp nhằm nâng cao hiệu quả dạy học nội dung đọc nhạc cho học sinh tiểu học.

Giải pháp cần đáp ứng các yêu cầu:

- Giúp học sinh dễ tiếp cận và ghi nhớ các bài đọc nhạc.
- Tăng hứng thú học tập và sự tích cực tham gia của học sinh trong giờ học Âm nhạc.
- Phát huy được đặc điểm tâm lý lứa tuổi yêu thích ca hát, vận động và trải nghiệm của học sinh tiểu học.
- Góp phần nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh.
- Dễ áp dụng trong thực tiễn giảng dạy, không làm phát sinh thêm kinh phí hoặc yêu cầu đặc biệt về cơ sở vật chất.
- Có khả năng áp dụng rộng rãi tại các trường tiểu học đang thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Từ thực trạng và mong muốn nêu trên, tác giả đề xuất giải pháp “Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc ở Trường TH&THCS Lê Quý Đôn”.

Nội dung cốt lõi của giải pháp là xây dựng hệ thống lời ca phù hợp với từng bài đọc nhạc trong chương trình Âm nhạc lớp 2 và lớp 3 trên cơ sở bảo đảm sự phù hợp giữa cao độ, trường độ, tiết tấu và chủ đề của bài học.

Các lời ca được lựa chọn theo nguyên tắc:

- Ngắn gọn, dễ nhớ, dễ hát.
- Phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý học sinh tiểu học.
- Bảo đảm tính giáo dục.
- Gắn với chủ đề của từng bài học trong sách giáo khoa.
- Phù hợp với cấu trúc âm nhạc của bài đọc nhạc.

Việc áp dụng giải pháp giúp chuyển nội dung đọc nhạc từ hình thức học tập mang tính kỹ thuật sang hình thức học tập giàu cảm xúc và trải nghiệm, tạo điều kiện để học sinh tiếp cận âm nhạc một cách tự nhiên, chủ động và hiệu quả hơn.

Xuất phát từ cơ sở lý luận và thực tiễn nêu trên, chúng tôi lựa chọn đề tài: “*Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc ở Trường Tiểu học và THCS Lê Quý Đôn*” làm nội dung nghiên cứu, với mong muốn góp phần nâng cao hiệu quả dạy học, phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của học sinh trong học tập môn Âm nhạc.

III – NỘI DUNG SÁNG KIẾN

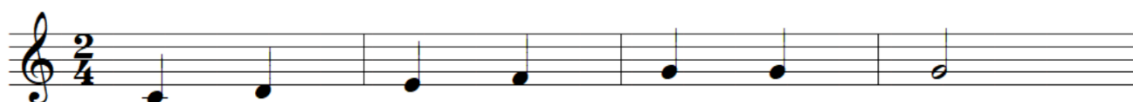
1. Nội dung và những kết quả nghiên cứu của sáng kiến

1.1. Nội dung giải pháp

1.1.1. Phân tích đặc điểm các bài đọc nhạc trong SGK lớp 2, lớp 3 Bộ sách Âm nhạc Kết nối tri thức với cuộc sống

*Lớp 2: Bao gồm 4 bài đọc nhạc

- Bài đọc nhạc số 1:

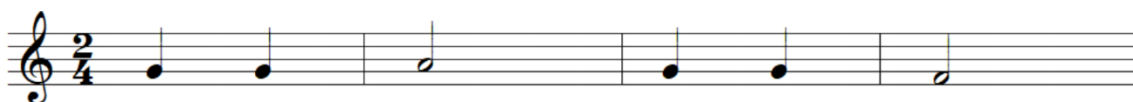

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La

+ Trường độ: Nốt đen, nốt trắng

- Bài đọc nhạc số 2:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La

+ Trường độ: Nốt đen, nốt trắng

- Bài đọc nhạc số 3:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La

+ Trường độ: Nốt đen, nốt trắng, nốt móc đơn.

- Bài đọc nhạc số 4:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La

+ Trường độ: Nốt móc đơn, nốt đen, dấu lặng đen.

**Lớp 3: Bao gồm 4 bài đọc nhạc*

- Bài đọc nhạc số 1:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La

+ Trường độ: Nốt móc đơn, nốt đen, dấu lặng đen.

- Bài đọc nhạc số 2:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La, Si, Đồ

+ Trường độ: Nốt móc đơn, nốt đen, nốt trắng, dấu lặng đen.

- Bài đọc nhạc số 3:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La, Si, Đồ

+ Trường độ: Nốt đen, nốt móc đơn, nốt trắng.

- Bài đọc nhạc số 4:

+ Nhịp 2/4, bao gồm 8 ô nhịp

+ Cao độ: Đô, Rê, Mi, Fa, Son, La, Si, Đồ

+ Trường độ: Nốt móc đơn, nốt đen, nốt trắng, dấu lặng đen.

Từ các bài đọc nhạc trên có thể rút ra một số đặc điểm chung như sau:

Các bài đọc nhạc đều được xây dựng với cấu trúc ngắn gọn (8 ô nhịp), sử dụng nhịp 2/4 quen thuộc, tạo điều kiện thuận lợi cho học sinh dễ tiếp cận và thực hành. Về cao độ, các bài chủ yếu khai thác hệ thống âm từ Đô đến La ở mức độ cơ bản, sau đó mở rộng dần đến Si và Đồ ở lớp 3, thể hiện tính kế thừa và phát

triển. Về trường độ, các bài được thiết kế từ đơn giản đến phức tạp, bắt đầu với nốt đen, nốt trắng, rồi bổ sung nốt móc đơn và dấu lặng, giúp học sinh từng bước nâng cao khả năng cảm nhận và thực hành tiết tấu. Nhìn chung, các bài đọc nhạc đảm bảo tính sư phạm, có sự phát triển hợp lý về cao độ và trường độ, phù hợp với đặc điểm nhận thức của học sinh tiểu học.

1.1.2. Quy trình tiến hành đặt lời ca cho các bài đọc nhạc

Yêu cầu về lời ca được xây dựng phải ngắn gọn, trong sáng, phù hợp với đặc điểm tâm lý và khả năng tiếp nhận của học sinh tiểu học, đồng thời bám sát chủ đề của từng bài học. Nội dung lời ca có sự lồng ghép các yếu tố giáo dục như tình yêu gia đình, thầy cô, trường lớp, thiên nhiên và quê hương, góp phần hình thành những phẩm chất tốt đẹp cho học sinh. Cách xây dựng lời ca đảm bảo tính logic, hài hòa giữa nội dung và âm nhạc, qua đó không chỉ hỗ trợ hiệu quả cho việc học đọc nhạc mà còn nâng cao hứng thú và ý thức giáo dục toàn diện cho người học.

Quy trình đặt lời ca cho bài đọc nhạc ở lớp 2, lớp 3 cần đơn giản, gần gũi với khả năng ngôn ngữ và cảm thụ âm nhạc của học sinh tiểu học. Giáo viên chủ yếu đóng vai trò định hướng, gợi mở và hỗ trợ để học sinh bước đầu biết gắn lời ca với giai điệu. Một quy trình thường được thực hiện như sau:

Bước 1: Cho học sinh đọc đúng cao độ, trường độ

- Giáo viên hướng dẫn học sinh đọc nhạc kết hợp gõ đệm hoặc vỗ tay theo phách.
- Học sinh luyện đọc nhiều lần để nắm chắc tiết tấu và giai điệu.
- Chú ý sửa các chỗ ngân dài, luyện hoặc nhịp khó.

Bước 2: Giúp học sinh cảm nhận nội dung, tính chất giai điệu

- Giáo viên đặt câu hỏi gợi mở:
 - + Giai điệu vui tươi hay nhẹ nhàng?
 - + Bài đọc nhạc gợi liên tưởng đến điều gì?
- Học sinh trao đổi những hình ảnh quen thuộc như: trường lớp, bạn bè, thiên nhiên, gia đình...

Bước 3: Hướng dẫn tìm từ ngữ phù hợp

- Giáo viên cho học sinh lựa chọn các từ ngắn gọn, dễ hát, đúng nhịp.
- Ưu tiên các từ có thanh điệu phù hợp với cao độ âm nhạc.
- Với lớp 2, giáo viên thường cung cấp sẵn một số từ hoặc cụm từ để học sinh lựa chọn.
- Với lớp 3, học sinh có thể tham gia nghĩ lời đơn giản theo nhóm.

Bước 4: Ghép lời vào tiết tấu

- Giáo viên hướng dẫn học sinh đặt mỗi tiếng vào một nốt nhạc tương ứng.
- Kiểm tra sự khớp giữa lời và tiết tấu:
 - + Không thừa hoặc thiếu tiếng.
 - + Đọc lên tự nhiên, dễ phát âm.
- Điều chỉnh những chỗ chưa phù hợp.

Bước 5: Hát thử và hoàn thiện

- Học sinh hát lời mới trên giai điệu bài đọc nhạc.
- Giáo viên sửa cách phát âm, ngắt câu, nhấn từ.
- Khuyến khích học sinh sáng tạo nhưng vẫn đảm bảo đúng nhịp và nội dung trong sáng, phù hợp lứa tuổi.

Bước 6: Trình bày và nhận xét

- Các cá nhân hoặc nhóm trình bày sản phẩm.
- Giáo viên nhận xét, động viên và khen ngợi những ý tưởng phù hợp, sáng tạo.
- Có thể tổ chức thi đua nhỏ để tăng hứng thú học tập.

Đối với học sinh lớp 2 và lớp 3, hoạt động đặt lời chỉ nên ở mức độ làm quen, mang tính trải nghiệm và tạo hứng thú học âm nhạc, không đặt nặng yêu cầu kỹ thuật sáng tác lời ca. Giáo viên cần hỗ trợ nhiều để học sinh cảm thấy tự tin và yêu thích môn học hơn.

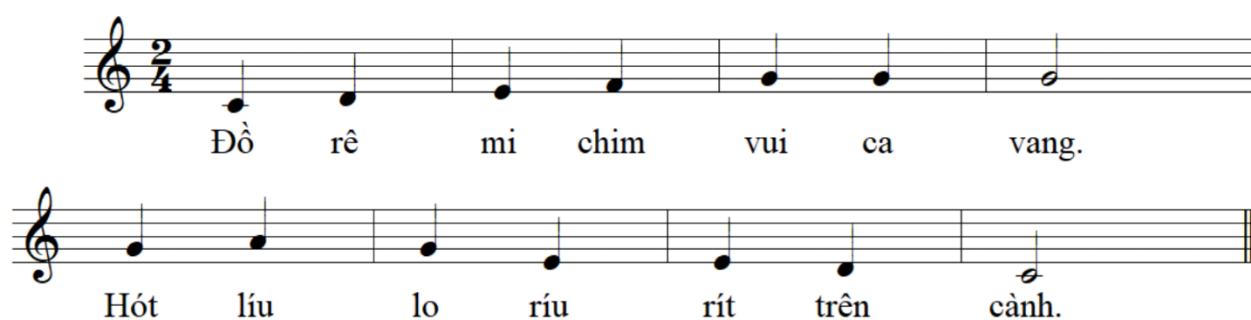
1.1.3. Tiến hành đặt lời

***Lớp 2:**

- *Bài đọc nhạc số 1:* Bài đọc nhạc số 1 được phân phối cho chương trình học thuộc Chủ đề số 1 *Sắc màu âm thanh*. Toàn bộ nội dung của chủ đề xoay quanh việc khám phá và hiểu rõ các hình thức âm thanh xung quanh con người, với bài hát tiêu biểu là *Dàn nhạc trong vườn*.

Nội dung cốt lõi của bài hát *Dàn nhạc trong vườn* tập trung mô tả các âm thanh tự nhiên đặc trưng tại khu vườn, đặc biệt là tiếng hát của các loài chim. Bằng cách lựa chọn lời ca mô tả các nốt nhạc và tiếng chim hát, tác giả đã xây dựng một mối liên kết chặt chẽ giữa nội dung bài hát và các chủ đề chính của chương học.

Lý do lựa chọn nội dung: Việc sử dụng lời ca về nốt nhạc và tiếng chim hát không ngẫu nhiên mà cần phù hợp với chủ đề cốt lõi. Giống như các nội dung khác trong Chủ đề 1, bài hát nhấn mạnh vào sự đa dạng và vẻ đẹp của âm thanh tự nhiên, giúp học sinh dễ dàng kết nối kiến thức thực tế với lý thuyết dạy học âm nhạc, qua đó tăng cường sự hứng thú cho học sinh. Việc mô tả các hình ảnh quen thuộc như tiếng chim hát giúp học sinh dễ hình dung và cảm nhận hơn về các khái niệm âm nhạc cơ bản như nốt nhạc, tần số âm thanh. Mặt khác, tạo sự nhất quán trong chương trình. Bài hát đóng vai trò là cầu nối giữa lý thuyết và thực hành, giúp học sinh vận dụng kiến thức đã học vào việc quan sát và mô tả âm thanh xung quanh. Nhờ đó, bài đọc nhạc số 1 không chỉ giúp học sinh nắm vững kiến thức cơ bản về âm nhạc mà còn rèn luyện kỹ năng quan sát, phân tích và cảm nhận âm thanh trong cuộc sống hàng ngày.

- Bài đọc nhạc số 2:

Bài đọc nhạc số 2 thuộc Chủ đề số 3: *Mái trường thân yêu* với nội dung khắc họa và khám phá môi trường học tập, mối quan hệ giữa thầy cô, bạn bè và ý nghĩa của mái trường đối với mỗi học sinh.

Toàn bộ nội dung của chủ đề xoay quanh các khía cạnh cốt lõi của môi trường học tập: từ không gian vật lý của mái trường, hoạt động học tập hàng ngày đến các mối quan hệ xã hội được hình thành trong lớp học. Hai tác phẩm âm nhạc

tiêu biểu được sử dụng để minh họa chủ đề này bao gồm: Bài hát *Học sinh lớp Hai thân yêu*: Nói về tình bạn, sự đồng lòng và kỷ niệm đẹp giữa các học sinh lớp học; Bài nghe nhạc *Vui đến trường* với nội dung khắc họa niềm vui, sự hào hứng khi đến với môi trường học tập mỗi ngày.

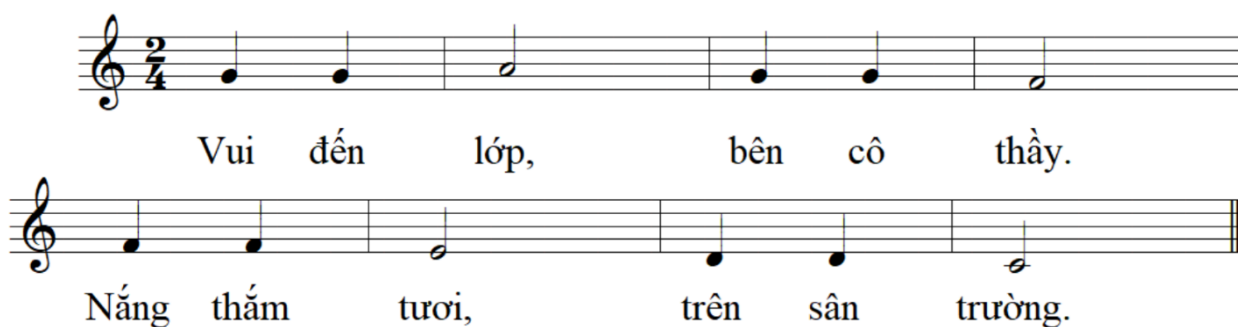
Việc tác giả lựa chọn phần lời ca xoay quanh chủ đề trường lớp không chỉ là sự phù hợp ngẫu nhiên mà còn dựa trên các nguyên tắc thiết kế dạy học âm nhạc khoa học:

- Tính nhất quán nội dung: Lời ca kết nối trực tiếp với các chủ đề chính của đơn vị học tập, giúp học sinh dễ dàng liên kết kiến thức âm nhạc với các chủ đề khác về xã hội, văn hóa và cuộc sống hàng ngày

- Tính liên kết thực tế: Nội dung quen thuộc về mái trường giúp học sinh hình dung rõ ràng hơn các khái niệm âm nhạc, đồng thời rèn luyện kỹ năng quan sát, phân tích và cảm nhận âm thanh trong môi trường quen thuộc

- Tăng cường sự gắn kết: Việc sử dụng các hình ảnh trường lớp giúp học sinh cảm thấy gần gũi, dễ dàng tham gia vào hoạt động học tập và xây dựng tình yêu đối với môn học âm nhạc.

Nhờ đó, bài đọc nhạc số 2 đóng vai trò là cầu nối giữa lý thuyết và thực hành, giúp học sinh nắm vững kiến thức cơ bản về âm nhạc đồng thời nuôi dưỡng tình yêu đối với mái trường và các mối quan hệ xã hội trong môi trường học tập.

- Bài đọc nhạc số 3:

Bài đọc nhạc số 3 thuộc Chủ đề số 5 mang tên *Mùa xuân*, nội dung khám phá và ca ngợi cảnh sắc thiên nhiên, sự sống tái sinh vào mùa xuân sau những ngày đông lạnh giá. Toàn bộ nội dung của chủ đề xoay quanh các đặc trưng sinh thái của mùa xuân: sự đâm chồi nảy lộc của cây cối, hoa lá tươi đẹp, tiếng chim

hót trở lại và không khí vui tươi, tràn đầy năng lượng của mùa xuân. Bài hát tiêu biểu được sử dụng để minh họa chủ đề này là *Hoa lá mùa xuân*, tác phẩm được sáng tác để ca ngợi vẻ đẹp của thiên nhiên vào mùa xuân và truyền tải cảm xúc háo hức, vui mừng của con người khi chào đón mùa mới.

Việc tác giả lựa chọn phần lời ca mô tả cảnh vật mùa xuân như hoa lá, tiếng chim hót dựa trên các nguyên tắc thiết kế dạy học âm nhạc khoa học như:

- Tính nhất quán nội dung: Lời ca kết nối trực tiếp với các chủ đề chính của đơn vị học tập, giúp học sinh dễ dàng liên kết kiến thức âm nhạc với các chủ đề sinh thái, thiên nhiên và văn hóa về mùa xuân.

- Tính liên kết thực tế: Nội dung quen thuộc về cảnh vật mùa xuân giúp học sinh hình dung rõ ràng hơn các khái niệm âm nhạc, đồng thời rèn luyện kỹ năng quan sát, phân tích và cảm nhận âm thanh trong môi trường tự nhiên xung quanh.

- Tăng cường sự gắn kết cảm xúc: Việc sử dụng các hình ảnh mùa xuân vui tươi, tràn đầy năng lượng giúp học sinh cảm thấy gần gũi, dễ dàng tham gia vào hoạt động học tập và nuôi dưỡng tình yêu đối với thiên nhiên và môn học âm nhạc.

Nhờ đó, bài đọc nhạc số 3 đóng vai trò là cầu nối giữa lý thuyết và thực hành, giúp học sinh nắm vững kiến thức cơ bản về âm nhạc đồng thời nuôi dưỡng tình yêu đối với thiên nhiên và cảm xúc tích cực về mùa xuân.

- Bài đọc nhạc số 4:

Bài đọc nhạc số 4 thuộc Chủ đề số 7 mang tên *Những con vật quanh em*. Chủ đề này tập trung vào việc khám phá thế giới động vật quen thuộc, đặc biệt là những loài vật gần gũi trong đời sống hàng ngày của trẻ, nhằm phát triển khả năng nhận thức và liên kết kiến thức khoa học với nghệ thuật âm nhạc.

Nội dung của chủ đề xoay quanh việc nhận biết, phân loại và hiểu biết về các loài vật nuôi, với trọng tâm là những con vật thường thấy trong môi trường nông thôn. Hai tác phẩm âm nhạc chính được sử dụng để minh họa chủ đề này là bài hát nhạc nước ngoài *Trang trại vui vẻ*. Tác phẩm này tập trung mô tả cuộc sống trong một trang trại, giới thiệu các loài vật nuôi quen thuộc và đặc biệt là tái hiện âm thanh đặc trưng của chúng, chẳng hạn như tiếng kêu của cừu, vịt, bò. Ngoài ra, bài nghe nhạc *Vũ khúc đàn gà con* tiếp tục khai thác khía cạnh về loài vật nuôi, tập trung vào hình ảnh và âm thanh của đàn gà con, mang lại cảm giác vui tươi, sinh động.

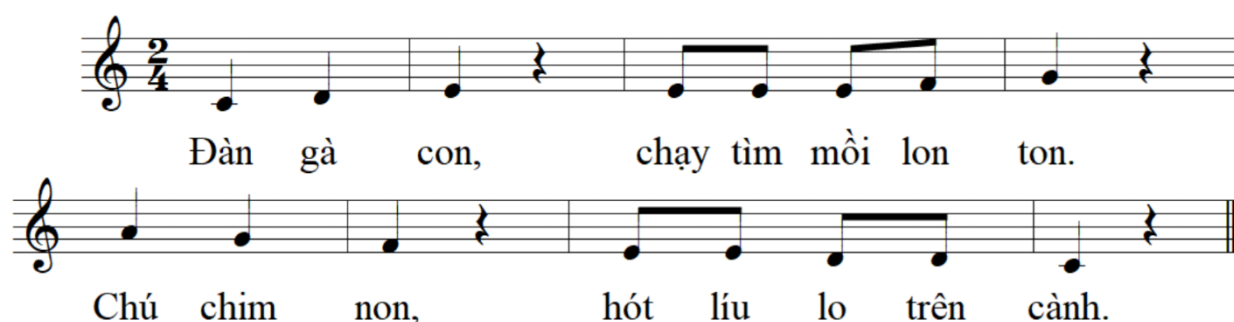
Việc tác giả lựa chọn phần lời ca xoay quanh hình ảnh con vật nuôi thân quen, cụ thể là chú gà con, được dựa trên các nguyên tắc thiết kế dạy học âm nhạc khoa học và có tính thuyết phục cao:

- Tính nhất quán nội dung: Lời ca về chú gà con và các con vật nuôi khác trong trang trại có sự liên kết chặt chẽ với mục tiêu tổng thể của chủ đề "Những con vật quanh em". Điều này giúp học sinh dễ dàng kết nối kiến thức âm nhạc với kiến thức về thế giới động vật.

- Tính liên kết thực tế và phát triển nhận thức: Hình ảnh chú gà con là một biểu tượng quen thuộc, gần gũi với hầu hết trẻ em. Việc đưa các âm thanh và đặc điểm của loài vật này vào bài hát giúp học sinh không chỉ học về âm nhạc mà còn phát triển khả năng quan sát, nhận biết và phân loại động vật. Nó đồng thời kích thích khả năng liên tưởng, tưởng tượng về môi trường sống và tập tính của chúng.

- Tăng cường sự hứng thú và tham gia: Lời ca về con vật nuôi thân quen tạo ra sự kết nối cảm xúc mạnh mẽ, giúp học sinh cảm thấy thích thú và chủ động hơn trong quá trình học tập. Âm thanh mô phỏng tiếng kêu của các loài vật cũng là một yếu tố thu hút, giúp bài học trở nên sinh động và dễ tiếp thu hơn.

Do đó, bài đọc nhạc số 4 không chỉ cung cấp kiến thức âm nhạc cơ bản mà còn góp phần giáo dục tình yêu thương và sự quan tâm đối với thế giới động vật, đồng thời phát triển kỹ năng cảm thụ âm nhạc thông qua các hình tượng quen thuộc và gần gũi.

***Lớp 3:**

- Bài đọc nhạc số 1:

Bài đọc nhạc số 1 được xây dựng trong khuôn khổ Chủ đề 1 *Lễ hội âm thanh* của chương trình học Âm nhạc lớp 3, với hai bài học liên kết trực tiếp là *Múa lân* và Thường thức âm nhạc *Dàn trống dân tộc*. Cả ba nội dung này đều được sắp xếp theo một luồng học tập logic, tập trung vào việc rèn luyện kỹ năng đọc nhạc và kết hợp với các hoạt động biểu diễn, cảm nhận âm nhạc truyền thống dân gian Việt Nam.

Vì vậy, lựa chọn chủ đề Rằm Trung Thu cho lời ca bài đọc nhạc của tác giả để phù hợp với bối cảnh thời gian và không khí của chủ đề. Rằm Trung Thu là một lễ hội truyền thống lớn nhất Việt Nam vào mùa thu, gắn liền với hình ảnh múa lân, nhạc cụ dân tộc, không khí vui tươi, rộn ràng như mô tả trong bài hát *Múa lân*. Việc lựa chọn lời ca xoay quanh chủ đề này giúp tạo sự nhất quán toàn bộ chủ đề. Tất cả các hoạt động học trong Chủ đề 1 đều xoay quanh không khí lễ hội dân gian, từ việc hát *Múa lân* đến việc tìm hiểu dàn trống, nên bài đọc nhạc sẽ không bị tách rời mà tạo thành một khối học tập hoàn chỉnh. Mặt khác, giúp học sinh gợi nhớ cảm xúc đã học: Học sinh đã được làm quen với không khí lễ hội qua bài hát, việc tiếp tục sử dụng chủ đề Rằm Trung Thu giúp họ dễ dàng kết nối kiến thức, cảm nhận lại niềm vui của đêm hội trăng rằm mà không cần phải làm quen với một bối cảnh hoàn toàn mới.

Khi lời ca bài đọc nhạc được viết theo chủ đề Rằm Trung Thu, học sinh sẽ có trải nghiệm học tập toàn diện:

- Học cách đọc nhạc đúng cao độ, trường độ kết hợp với lời ca quen thuộc.

- Cảm nhận lại niềm vui của lễ hội truyền thống qua âm nhạc, đồng thời nâng cao nhận thức về văn hóa dân gian Việt Nam.

Đây chính là lý do tác giả đã lựa chọn lời ca liên quan đến chủ đề Rằm Trung Thu cho bài đọc nhạc số 1, giúp tạo ra một chương trình học âm nhạc nhất quán, thuyết phục và khoa học.

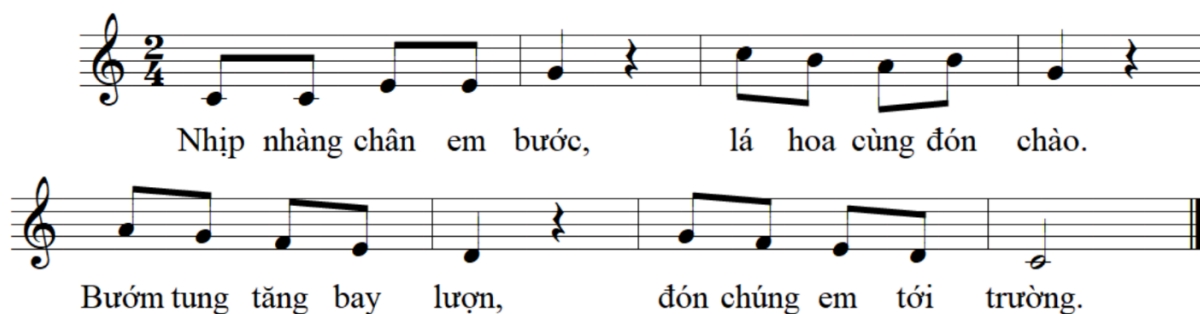

- Bài đọc nhạc số 2:

Bài đọc nhạc số 2 được xây dựng trong khuôn khổ Chủ đề 3 *Vui đến trường*, kết hợp trực tiếp với bài hát *Vui đến trường* và đoạn nghe nhạc *Đi học* theo luồng học tập khoa học, tập trung rèn luyện kỹ năng đọc nhạc cơ bản và gieo tình yêu trường, yêu lớp cho học sinh.

Tác giả lựa chọn phần lời ca cho bài đọc nhạc nhằm tạo nhất quán toàn bộ chủ đề. Toàn bộ hoạt động học trong chủ đề xoay quanh bối cảnh trường học, nên bài đọc nhạc không bị tách rời mà tạo thành khối học tập hoàn chỉnh, giúp học sinh dễ kết nối kiến thức giữa các bài học. Lời ca quen thuộc giúp học sinh tập trung hoàn toàn vào thực hành đọc nhạc thay vì cố nhớ lời ca, tiết học hiệu quả hơn. Nội dung về niềm vui đến trường còn góp phần gieo niềm yêu thích học tập, nhận biết hoạt động hàng ngày tại trường cho học sinh.

Khi áp dụng lựa chọn này, học sinh sẽ thực hành kỹ năng đọc nhạc kết hợp với lời ca quen thuộc, tham gia biểu diễn vận động theo phách và đồng thời cảm nhận niềm vui đến trường, nâng cao nhận thức về tình bạn trường lớp. Tất cả những điều này giúp tạo ra chương trình học âm nhạc nhất quán, phù hợp độ tuổi và mục tiêu giáo dục tiểu học.

- Bài đọc nhạc số 3:

Bài đọc nhạc số 3 thuộc Chủ đề 5 *Đón Xuân về*, kết hợp với bài hát *Đón Xuân về* và nghe nhạc *Mùa xuân ơi* để tạo luồng học tập logic, rèn luyện kỹ năng đọc nhạc và cảm thụ âm nhạc về mùa xuân.

Tác giả đặt lời ca về mùa xuân giúp liên kết chặt chẽ nội dung học tập trong chủ đề, tạo không khí học tập tươi mới, vui tươi, phù hợp với tinh thần mùa xuân. Chủ đề mùa xuân giúp giáo dục về văn hóa truyền thống và phát triển cảm xúc tích cực cho học sinh. Học sinh sẽ rèn luyện kỹ năng đọc nhạc hiệu quả, cảm nhận không khí mùa xuân và kết nối kiến thức âm nhạc với văn hóa, góp phần hình thành nhân cách toàn diện.

- Bài đọc nhạc số 4:

Bài đọc nhạc số 4 thuộc Chủ đề 7 *Âm nhạc nước ngoài*, kết hợp với bài hát *Con chim non* và nghe bản nhạc *Van-xơ Pha-vô-rit*.

Tác giả đặt lời ca tự do nói về tiếng mưa rơi tí tách giúp học sinh cảm nhận về âm thanh của tự nhiên nhằm mở rộng khả năng cảm thụ âm thanh cho học sinh. Lời ca về tiếng mưa rơi giúp khám phá âm thanh đa dạng từ tự nhiên, kết nối với âm nhạc và phát triển khả năng phân biệt âm thanh, giúp học sinh tập trung vào kỹ năng đọc nhạc và tạo không khí học tập thư giãn, sáng tạo. Mặt khác, phát triển cảm xúc, sự liên tưởng, tư duy sáng tạo và nuôi dưỡng tình yêu thiên nhiên.

1.2. Phương pháp nghiên cứu

Để bảo đảm tính khách quan và độ tin cậy của kết quả nghiên cứu, sáng kiến sử dụng kết hợp các phương pháp sau:

- Phương pháp quan sát sự phạm

Giáo viên tiến hành quan sát trực tiếp quá trình học tập của học sinh trong các tiết học đọc nhạc; theo dõi mức độ tập trung, tinh thần tham gia hoạt động, khả năng phối hợp với bạn học và sự tự tin khi trình bày bài đọc nhạc.

- Phương pháp khảo sát và phỏng vấn

Thông qua các câu hỏi trao đổi, giáo viên ghi nhận ý kiến phản hồi của học sinh về mức độ yêu thích môn học, mức độ dễ hiểu của bài học và cảm nhận khi được học đọc nhạc kết hợp với lời ca.

- Phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả học tập

Đánh giá khả năng đọc nhạc của học sinh thông qua các bài thực hành đọc nhạc, hát ghép lời và kiểm tra định kỳ theo quy định của chương trình môn Âm nhạc.

- Phương pháp thống kê, so sánh số liệu

So sánh kết quả học tập của học sinh trước khi áp dụng sáng kiến và sau khi áp dụng sáng kiến nhằm xác định mức độ tiến bộ và hiệu quả của giải pháp.

1.3. Áp dụng trong thực tiễn

- Giải pháp được áp dụng trong các tiết dạy đọc nhạc lớp 2 và lớp 3.

- Giáo viên hướng dẫn học sinh học đọc nhạc bằng tên nốt kết hợp ký hiệu bàn tay, sau đó ghép lời ca.

Kết quả đạt được sau khi áp dụng sáng kiến:

- Sự thay đổi về nhận thức: Sau khi được học đọc nhạc kết hợp với lời ca, học sinh hiểu rõ hơn mối liên hệ giữa ký hiệu âm nhạc và giai điệu bài học. Các em

ghi nhớ cao độ, trường độ và tiết tấu nhanh hơn so với cách học đọc nhạc truyền thống. Nhiều học sinh có khả năng tự đọc và ghi nhớ bài đọc nhạc sau thời gian luyện tập ngắn hơn trước đây.

- Sự thay đổi về thái độ và hứng thú học tập: Kết quả quan sát trong quá trình giảng dạy cho thấy học sinh có sự thay đổi tích cực về thái độ học tập.

- + Học sinh hào hứng hơn khi tham gia các hoạt động đọc nhạc.
- + Tỷ lệ học sinh chủ động xung phong thực hiện bài đọc nhạc tăng lên.
- + Các em mạnh dạn hơn khi trình bày trước lớp.
- + Không khí các tiết học Âm nhạc trở nên sôi nổi, vui tươi và tích cực hơn.
- + Học sinh yêu thích môn Âm nhạc hơn, đặc biệt là nội dung đọc nhạc vốn được xem là khó đối với lứa tuổi tiểu học.

Thông qua việc ghép lời ca phù hợp với từng chủ đề học tập, học sinh không chỉ học âm nhạc mà còn được bồi dưỡng tình yêu gia đình, mái trường, quê hương, thiên nhiên và các giá trị sống tích cực.

Về kết quả học tập:

Kết quả học tập môn Âm nhạc của học sinh có sự chuyển biến tích cực sau khi áp dụng sáng kiến.

Đối với khối lớp 2:

- Tỷ lệ học sinh hoàn thành tốt tăng từ 96% lên 97%.
- Tỷ lệ học sinh hoàn thành giảm từ 4% xuống còn 3%.

Đối với khối lớp 3:

- Tỷ lệ học sinh hoàn thành tốt tăng từ 94% lên 97%.
- Tỷ lệ học sinh hoàn thành giảm từ 6% xuống còn 3%.

Đặc biệt, ở cả hai thời điểm khảo sát đều không có học sinh không hoàn thành môn học.

Kết quả trên cho thấy giải pháp đã góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Âm nhạc, giúp học sinh tiếp thu kiến thức hiệu quả hơn, phát triển kỹ năng đọc nhạc, tăng hứng thú học tập và nâng cao chất lượng giáo dục nghệ thuật trong nhà trường.

1.4. Tổ chức thực hiện, theo dõi và đánh giá hiệu quả sáng kiến

1.4.1. Mục đích đánh giá

Việc đánh giá được thực hiện nhằm xác định mức độ tác động của giải pháp “Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc” đối với quá trình học tập của học sinh; đồng thời làm cơ sở để đánh giá tính khả thi, tính hiệu quả và khả năng nhân rộng của sáng kiến trong thực tiễn giảng dạy.

Thông qua hoạt động đánh giá, giáo viên xác định được sự thay đổi của học sinh về nhận thức, thái độ, hứng thú học tập và kết quả học tập trước và sau khi áp dụng sáng kiến.

1.4.2. Nội dung đánh giá

Việc đánh giá tập trung vào các nội dung sau:

- Mức độ nhận thức của học sinh đối với nội dung đọc nhạc.
- Khả năng ghi nhớ cao độ, trường độ và giai điệu bài đọc nhạc.
- Mức độ hứng thú và sự tích cực tham gia các hoạt động học tập trong giờ Âm nhạc.
- Khả năng đọc nhạc chính xác và trình bày bài đọc nhạc trước tập thể.
- Kết quả học tập môn Âm nhạc của học sinh sau khi áp dụng sáng kiến.

1.4.3. Đối tượng và thời gian đánh giá

Đối tượng đánh giá:

- 72 học sinh lớp 2 gồm các lớp 2A1, 2A2.
- 74 học sinh lớp 3 gồm các lớp 3A1, 3A2.

Tổng số học sinh tham gia đánh giá: 146 học sinh.

Thời gian thực hiện:

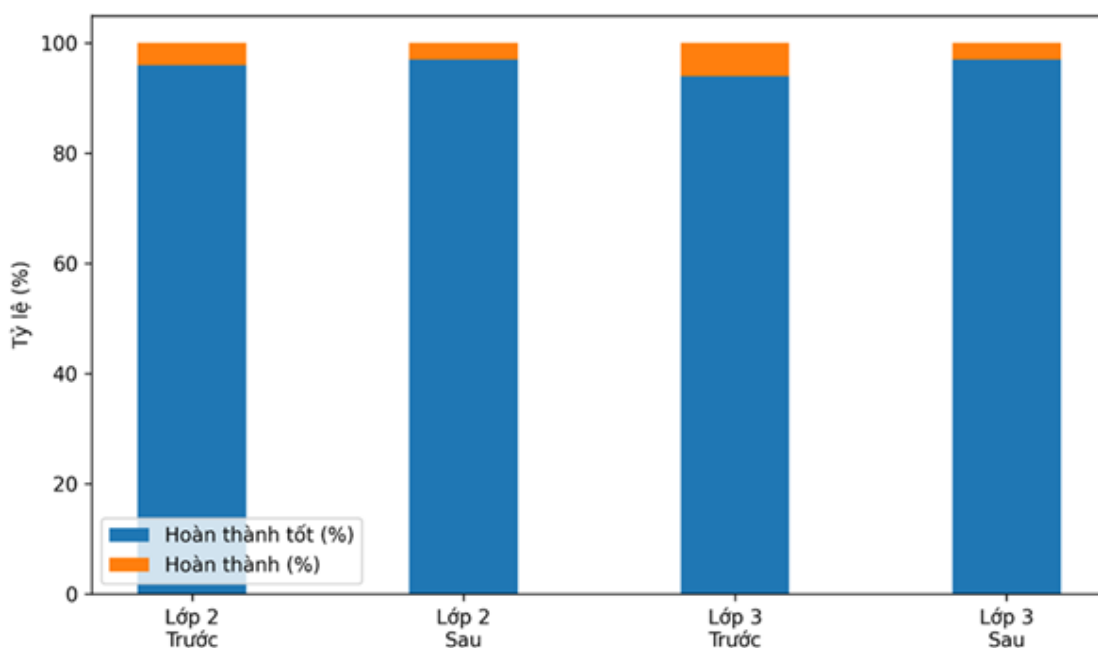
- Khảo sát thực trạng: Tháng 9 năm 2025.
- Triển khai áp dụng sáng kiến: Từ tháng 10 năm 2025 đến tháng 4 năm 2026.
- Đánh giá kết quả: Giữa học kỳ II năm học 2025 – 2026.

1.5. Kết quả đạt được sau khi áp dụng sáng kiến

Bảng số liệu minh chứng

STT	Khối lớp	Tổng số học sinh	Hoàn thành tốt	Hoàn thành	Không hoàn thành
1	2	72	70 (97%)	2 (3%)	0
2	3	74	72 (97%)	2 (3%)	0

*Bảng 2. Bảng kết quả sau khi áp dụng sáng kiến
(giữa học kỳ 2 năm học 2025 – 2026)*

Biểu 1. Biểu đồ so sánh kết quả trước và sau khi áp dụng sáng kiến

Nhận xét:

Qua bảng so sánh cho thấy, sau khi áp dụng sáng kiến, chất lượng học tập của học sinh ở cả hai khối lớp đều có sự cải thiện rõ rệt. Cụ thể:

- Ở khối lớp 2, tỉ lệ học sinh đạt mức Hoàn thành tốt tăng từ 96% lên 97%, trong khi tỉ lệ Hoàn thành giảm từ 4% xuống còn 3%.
- Ở khối lớp 3, tỉ lệ Hoàn thành tốt tăng đáng kể từ 94% lên 97%, đồng thời tỉ lệ Hoàn thành giảm từ 6% xuống còn 3%.
- Cả trước và sau khi áp dụng sáng kiến đều không có học sinh ở mức Không hoàn thành.

Kết quả trên cho thấy việc áp dụng sáng kiến đã mang lại hiệu quả tích cực, góp phần nâng cao chất lượng dạy học và khả năng tiếp thu kiến thức của học sinh.

2. Đánh giá kết quả thu được

2.1. Tính mới, tính sáng tạo

Sáng kiến “Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc ở Trường TH&THCS Lê Quý Đôn” thể hiện tính mới và tính sáng tạo ở các phương diện sau:

- Đổi mới phương pháp dạy học đọc nhạc: Khác với cách dạy truyền thống chủ yếu tập trung vào việc đọc cao độ và tiết tấu một cách rời rạc, sáng kiến đã kết hợp đặt lời ca phù hợp với từng bài đọc nhạc, giúp nội dung bài học trở nên sinh động, có ý nghĩa và dễ tiếp cận hơn đối với học sinh.

- Gắn kết âm nhạc với ngôn ngữ và cảm xúc: Việc xây dựng lời ca với nội dung trong sáng, gần gũi (trường lớp, gia đình, thiên nhiên, quê hương...) không chỉ hỗ trợ học sinh ghi nhớ giai điệu mà còn góp phần phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc, ngôn ngữ và cảm xúc thẩm mỹ.

- Phù hợp đặc điểm tâm lý lứa tuổi: Sáng kiến khai thác hiệu quả đặc điểm tâm lý học sinh tiểu học là yêu thích ca hát, học thông qua trải nghiệm, từ đó tạo môi trường học tập “học mà chơi, chơi mà học”, giảm áp lực và tăng tính chủ động trong tiếp thu kiến thức.

- Tính linh hoạt và khả thi cao: Giáo viên có thể chủ động sáng tạo lời ca dựa trên nội dung bài học, dễ dàng áp dụng trong điều kiện thực tế của nhà trường mà không phụ thuộc vào thiết bị hay phương tiện dạy học phức tạp.

So sánh với phương pháp dạy học truyền thống:

Nội dung	Phương pháp truyền thống	Sáng kiến
Cách tiếp cận	Đọc nhạc thuần túy (cao độ, tiết tấu)	Kết hợp đọc nhạc với lời ca
Mức độ hứng thú	Dễ gây nhàm chán	Sinh động, hấp dẫn
Khả năng ghi nhớ	Khó nhớ, nhanh quên	Dễ nhớ, nhớ lâu nhờ lời ca
Sự tham gia của học sinh	Thụ động	Tích cực, chủ động
Hiệu quả học tập	Chưa cao, không đồng đều	Được cải thiện rõ rệt

Bảng 3. Bảng so sánh với cách dạy truyền thống

Qua so sánh cho thấy, sáng kiến đã khắc phục những hạn chế của phương pháp truyền thống, đồng thời phát huy tính tích cực, chủ động của học sinh trong học tập.

- Hiệu quả về mặt giáo dục và xã hội: Sáng kiến không chỉ góp phần nâng cao chất lượng dạy học môn Âm nhạc mà còn tạo hứng thú cho cả người dạy và người học, góp phần hình thành ở học sinh tình yêu âm nhạc, tình cảm đối với gia đình, nhà trường và quê hương.

Như vậy, sáng kiến “Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc ở Trường TH&THCS Lê Quý Đôn” có tính mới và tính sáng tạo rõ nét, thể hiện ở việc xây dựng một hệ thống giải pháp sư phạm phù hợp với đặc điểm nhận thức của học sinh tiểu học, góp phần đổi mới phương pháp dạy học nội dung đọc nhạc theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh.

Thứ nhất, sáng kiến đã chuyển đổi cách tiếp cận từ dạy học đọc nhạc thuần túy sang dạy học đọc nhạc gắn với lời ca. Trong thực tế giảng dạy, các bài đọc nhạc trong sách giáo khoa chủ yếu được thực hiện bằng cách đọc tên nốt kết hợp gõ phách, dẫn đến tình trạng nhiều học sinh tiếp thu thụ động, khó ghi nhớ giai điệu và thiếu hứng thú học tập. Sáng kiến đã xây dựng lời ca mới cho từng bài đọc nhạc trên cơ sở phân tích đặc điểm ca độ, trường độ, nội dung chủ đề và khả năng tiếp nhận của học sinh lớp 2, lớp 3. Việc kết hợp giữa đọc nhạc và hát lời ca giúp học sinh tiếp cận kiến thức âm nhạc một cách tự nhiên, dễ hiểu và phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi.

Thứ hai, tính mới của sáng kiến không chỉ nằm ở việc đặt lời ca mà còn ở nguyên tắc xây dựng lời ca theo chủ đề của từng bài học trong chương trình Âm nhạc. Các lời ca được thiết kế bảo đảm sự thống nhất với nội dung giáo dục của từng chủ đề như âm thanh thiên nhiên, mái trường thân yêu, mùa xuân, thế giới động vật, lễ hội truyền thống, niềm vui đến trường,... Nhờ đó, bài đọc nhạc không còn là một nội dung độc lập mà trở thành một phần của chuỗi hoạt động học tập có tính liên kết, góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục toàn diện.

Thứ ba, sáng kiến đã xây dựng được quy trình đặt lời cho bài đọc nhạc gồm các bước cụ thể từ phân tích giai điệu, xác định chủ đề, lựa chọn từ ngữ, ghép lời theo tiết tấu đến kiểm tra, hoàn thiện và tổ chức thực hiện trong lớp học. Quy trình này giúp giáo viên dễ dàng áp dụng, đồng thời tạo cơ sở để mở rộng cho các bài đọc nhạc khác trong chương trình.

Thứ tư, sáng kiến khai thác hiệu quả đặc điểm tâm lý học sinh tiểu học là yêu thích ca hát, học tập thông qua trải nghiệm và cảm xúc. Việc sử dụng lời ca gần gũi giúp biến hoạt động đọc nhạc vốn mang tính kỹ thuật thành hoạt động âm nhạc hấp dẫn, tạo môi trường học tập “học mà chơi, chơi mà học”, phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của học sinh.

Có thể khẳng định rằng sáng kiến không đơn thuần là việc bổ sung lời ca cho các bài đọc nhạc mà là một giải pháp đổi mới phương pháp dạy học, tạo ra cách tiếp cận mới trong giảng dạy nội dung đọc nhạc ở tiểu học, phù hợp với định hướng đổi mới giáo dục hiện nay.

2.2. Khả năng áp dụng và mang lại lợi ích thiết thực của sáng kiến

a) Khả năng áp dụng hoặc áp dụng thử, nhân rộng:

Sáng kiến có tính khả thi cao vì được xây dựng dựa trên nội dung chương trình môn Âm nhạc hiện hành, phù hợp với điều kiện thực tế của các trường tiểu học. Việc triển khai không đòi hỏi thay đổi chương trình, không phát sinh yêu cầu về cơ sở vật chất hoặc kinh phí đầu tư bổ sung, giáo viên có thể áp dụng ngay trong các tiết học đọc nhạc.

Giải pháp đã được áp dụng thử nghiệm tại các lớp 2A1, 2A2, 3A1 và 3A2 của Trường TH&THCS Lê Quý Đôn và bước đầu cho kết quả tích cực. Ngoài ra, sáng kiến còn được một số giáo viên âm nhạc tại các trường tiểu học trên địa bàn tham gia áp dụng thử nghiệm, cho thấy khả năng triển khai rộng rãi trong điều kiện thực tế.

Sáng kiến có khả năng nhân rộng cao bởi những lý do sau:

- Nội dung giải pháp đơn giản, dễ thực hiện, phù hợp với trình độ chuyên môn của giáo viên Âm nhạc tiểu học.

- Không phụ thuộc vào thiết bị công nghệ hay điều kiện cơ sở vật chất đặc biệt.
- Có thể áp dụng cho tất cả các trường tiểu học đang thực hiện Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.
- Có thể mở rộng đối với các khối lớp khác bằng cách điều chỉnh nội dung lời ca phù hợp với đặc điểm nhận thức của học sinh.
- Có thể phát triển thành ngân hàng lời ca cho toàn bộ các bài đọc nhạc trong chương trình Âm nhạc tiểu học, góp phần xây dựng nguồn học liệu dùng chung cho giáo viên.

Danh sách những người đã tham gia áp dụng thử hoặc áp dụng sáng kiến lần đầu tại một số trường Tiểu học trên địa bàn:

Số TT	Họ và tên	Ngày tháng năm sinh	Nơi công tác	Chức danh	Trình độ chuyên môn	Nội dung công việc hỗ trợ
1	Trần Thị Thu	1985	Trường TH&THCS Lê Quý Đôn	GV	Đại học	Dạy thử nghiệm các bài đọc nhạc lớp 3
2	Hứa Thị Vân	1979	Trường Tiểu học Đông Kinh	GV	Đại học	Dạy thử nghiệm các bài đọc nhạc lớp 3
3	Nguyễn Thị Hào	1979	Trường Tiểu học Hoàng Văn Thụ	GV	Đại học	Dạy thử nghiệm các bài đọc nhạc lớp 2, 3
4	Nguyễn Hồng Nhung	1982	Trường Tiểu học Chi Lăng	GV	Đại học	Dạy thử nghiệm các bài đọc nhạc lớp 2, 3
5	Nguyễn Thị Hương	1983	Trường Tiểu học Kim Đồng	GV	Đại học	Dạy thử nghiệm các bài đọc nhạc lớp 2, 3

b) Khả năng mang lại lợi ích thiết thực

Sau quá trình áp dụng, sáng kiến đã mang lại hiệu quả rõ rệt trên nhiều phương diện.

- Đối với học sinh, sáng kiến giúp các em dễ ghi nhớ giai điệu, tiết tấu và cao độ của bài đọc nhạc hơn so với phương pháp truyền thống. Học sinh hứng thú hơn trong các giờ học Âm nhạc, mạnh dạn tham gia các hoạt động học tập, tăng khả năng đọc nhạc chính xác và phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc. Nội dung lời ca còn góp phần giáo dục tình yêu gia đình, quê hương, mái trường, thiên nhiên và những giá trị sống tích cực.

- Đối với giáo viên, sáng kiến góp phần đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao hiệu quả tổ chức các hoạt động trên lớp. Giáo viên có thêm công cụ hỗ trợ trong việc giảng dạy đọc nhạc, giảm áp lực khi hướng dẫn học sinh tiếp cận các ký hiệu âm nhạc mang tính trừu tượng, đồng thời phát huy tính sáng tạo trong thiết kế bài giảng.

- Đối với nhà trường, sáng kiến góp phần nâng cao chất lượng giáo dục nghệ thuật, thực hiện hiệu quả mục tiêu phát triển phẩm chất và năng lực học sinh theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Kết quả khảo sát cho thấy tỷ lệ học sinh đạt mức Hoàn thành tốt môn Âm nhạc tăng lên ở cả hai khối lớp sau khi áp dụng sáng kiến; đặc biệt khối lớp 3 tăng từ 94% lên 97%. Đồng thời, mức độ tích cực, tự tin và hứng thú học tập của học sinh cũng được cải thiện rõ rệt.

- Về hiệu quả kinh tế, sáng kiến hầu như không làm phát sinh chi phí thực hiện vì tận dụng hoàn toàn cơ sở vật chất, trang thiết bị và học liệu hiện có của nhà trường. Đây là giải pháp có chi phí thấp nhưng mang lại hiệu quả giáo dục cao và bền vững.

- Về hiệu quả xã hội, sáng kiến góp phần nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc trong nhà trường, tạo môi trường học tập thân thiện, tích cực, khuyến khích học sinh yêu thích nghệ thuật và phát triển toàn diện. Đồng thời, sáng kiến có thể được chia sẻ, phổ biến và nhân rộng trong các cơ sở giáo dục tiểu học, góp phần thực hiện hiệu quả chủ trương đổi mới giáo dục của ngành.

Hình 1. Học sinh tiểu học Lê Quý Đôn trong giờ học Âm nhạc với nội dung Đọc nhạc

IV – KẾT LUẬN

Sáng kiến “Đặt lời cho các bài đọc nhạc lớp 2 và lớp 3 trong giảng dạy môn Âm nhạc ở Trường TH&THCS Lê Quý Đôn” được xây dựng trên cơ sở lý luận và thực tiễn dạy học, xuất phát từ yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy nhằm nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc trong nhà trường. Qua quá trình nghiên cứu, áp dụng và đánh giá, sáng kiến đã đạt được những kết quả tích cực, góp phần khẳng định tính đúng đắn và hiệu quả của giải pháp.

Việc đặt lời ca cho các bài đọc nhạc đã tạo ra sự thay đổi rõ rệt trong cách tiếp cận nội dung học tập của học sinh. Nếu như trước đây, việc đọc nhạc chủ yếu mang tính kỹ thuật, dễ gây khô khan và khó tiếp thu, thì khi được kết hợp với lời ca phù hợp, bài học trở nên sinh động, gần gũi và dễ ghi nhớ hơn. Học sinh không chỉ nắm vững cao độ, tiết tấu mà còn phát triển khả năng cảm thụ âm nhạc, từ đó nâng cao hiệu quả học tập một cách toàn diện.

Kết quả thực nghiệm cho thấy, sau khi áp dụng sáng kiến, chất lượng học tập môn Âm nhạc của học sinh lớp 2 và lớp 3 đã được cải thiện rõ rệt. Tỷ lệ học sinh đạt mức khá, tốt tăng lên; số học sinh chưa đạt giảm đáng kể. Bên cạnh đó, mức độ hứng thú, sự tích cực và tinh thần tham gia học tập của học sinh cũng được nâng cao. Điều này cho thấy sáng kiến không chỉ tác động đến kết quả học tập mà còn góp phần hình thành thái độ học tập tích cực cho học sinh.

Không chỉ mang lại hiệu quả đối với học sinh, sáng kiến còn hỗ trợ giáo viên trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy. Giáo viên có điều kiện phát huy tính sáng tạo trong việc xây dựng lời ca, tổ chức hoạt động dạy học linh hoạt, phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi. Qua đó, tiết học âm nhạc trở nên hấp dẫn hơn, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy trong nhà trường.

Một điểm nổi bật của sáng kiến là tính khả thi và khả năng áp dụng rộng rãi. Giải pháp không đòi hỏi điều kiện cơ sở vật chất đặc biệt, dễ dàng triển khai trong thực tiễn và có thể nhân rộng ở nhiều trường học có điều kiện tương tự. Đồng thời, sáng kiến có thể tiếp tục được phát triển, bổ sung để phù hợp với nhiều đối tượng học sinh và nội dung giảng dạy khác nhau.

Từ những kết quả đạt được, có thể khẳng định rằng việc đặt lời cho các bài đọc nhạc là một hướng đi phù hợp trong việc đổi mới phương pháp dạy học môn Âm nhạc ở bậc tiểu học. Sáng kiến không chỉ góp phần nâng cao chất lượng môn học mà còn hướng tới mục tiêu giáo dục toàn diện, phát triển năng lực và phẩm chất cho học sinh.

Trong thời gian tới, để phát huy hơn nữa hiệu quả của sáng kiến, cần có sự quan tâm, hỗ trợ từ phía nhà trường và tổ chuyên môn trong việc tạo điều kiện chia sẻ, nhân rộng và hoàn thiện các giải pháp đã đề xuất. Đồng thời, giáo viên cần tiếp tục nghiên cứu, sáng tạo để xây dựng hệ thống lời ca phong phú, phù hợp với nội dung chương trình và đặc điểm học sinh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Chương trình Giáo dục phổ thông môn Âm nhạc, NXB Giáo dục Việt Nam.
2. Sách giáo khoa Âm nhạc lớp 2, lớp 3 (Bộ sách Kết nối tri thức với cuộc sống), NXB Giáo dục Việt Nam.
3. Tài liệu bồi dưỡng giáo viên Âm nhạc tiểu học.
4. Một số Thông tư của Bộ Giáo dục và Đào tạo

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN ĐƠN VỊ
ÁP DỤNG SÁNG KIẾN
(Ký tên, đóng dấu)
(Đối với CSTĐ, Bằng khen)

TÁC GIẢ

Hoàng Ngọc Anh Thơ